

Ruben Willaert
restauratie & archeologie

Geluwe GC (Wervik, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2017A377

Februari 2017

ARCHEOLOGIENOTA met uitgesteld traject
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Wouter Van Goidsenhoven, Janiek De Gryse
Wetenschappelijke begeleiding: Dieter Demey, Simon Verdegem

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2017

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

Deel 2: Programma van maatregelen	4
2.1 Administratieve gegevens	4
2.2 Synthese	5
2.3 Gemotiveerd advies	6
2.3.1 Volledigheid van het gevoerde onderzoek	6
2.3.2 De aanwezigheid van een archeologische site	8
2.3.3 De waardering van de archeologische site	8
2.3.4 Impactbepaling	8
2.4 Programma van maatregelen voor een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem	9
2.4.1 Aanleiding voor het vooronderzoek	9
2.4.2 Bepalen van de onderzoeksstrategie	9
2.4.3 Vraagstelling en onderzoeksdoelen	9
2.4.4 De resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem	10
2.4.5 Onderzoeksstrategie en –methode	10
2.4.6 Onderzoekstechnieken	11
2.4.7 Eventuele afwijkingen van de CGP	13
2.4.8 Noodzakelijke competenties van de uitvoerders	13
2.4.9 Raming inzake tijd en kosten	13
2.4.10 Vondsten	14
2.5 Conclusie	14
Deel 3: Bibliografie	15

FIGURENLIJST (2017A377)

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB basiskaart met aanduiding van de kadasternummers (bron: Geopunt).....	5
Figuur 2: Voorstel voor proefsleuven weergegeven op de GRB-kaart (bron: Geopunt).....	12

TABELLENLIJST (2017A377)

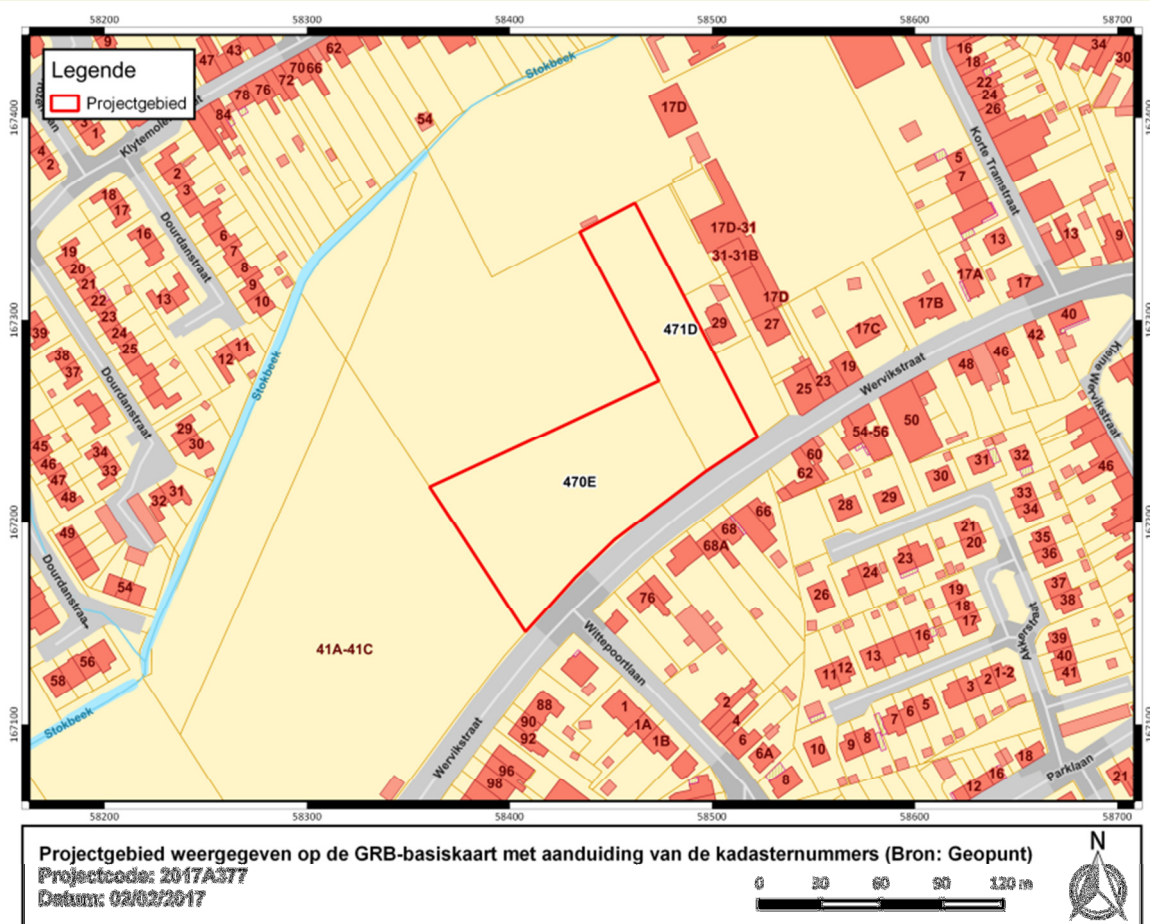
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	4
--	---

Deel 2: Programma van maatregelen

2.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de initiatiefnemer	Stad Wervik Sint-Maartensplein 16 8940 Wervik	
b) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	OE/ERK/Archeoloog/2015/00043	
c) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Janiek De Gryse Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
d) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Wervik
	Deelgemeente	Geluwe
	Postcode	8940
	Adres	Wervikstraat
	Toponiem	Geluwe GC
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	Xmin = 58266 Ymin = 167134 Xmax = 58604 Ymax = 167369
e) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Wervik 3e afd Geluwe sectie C nrs. 470E, 471D Figuur 1	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (bron: Geopunt).

2.2 Synthese

De stad Wervik plant de realisatie van een gemeenschapscentrum in de Wervikstraat te Geluwe (deelgemeente van Wervik). Het plangebied is ten zuidwesten gelegen van de dorpskern van Geluwe. Deze werken omvatten de constructie van een nieuw gebouw met bijhorende infrastructuur en de aanleg van wegenis, paden en pleinen. Het projectgebied is ca. 1,2ha groot en is momenteel in gebruik als landbouwgrond.

Landschappelijk gezien wordt de directe omgeving van het projectgebied gedomineerd door de aanwezigheid van de Geluwebeek/Reutelbeek. Deze ontspringt in Zonnebeke en mondt uit in de Leie, 1,6km ten zuiden van het plangebied. In het oosten bevinden zich de West-Vlaamse heuvelruggen. Geluwe zelf is gelegen in de oude alluviale vlakte van de Leie.

De Quartairgeologische kaart geeft een profielopbouw weer van eolische afzettingen van het laat-Pleistoceen bovenop fluviale afzettingen van het laat-Pleistoceen. Dit betekent dat het archeologisch niveau zich direct onder de teelaarde bevindt. De bodem op het plangebied bestaat uit matig droge zandleem. Deze vruchtbare, relatief makkelijk bewerkbare gronden in nabijheid van enkele significante waterlopen, moeten een grote aantrekkingskracht uitgeoefend hebben op landbouwgemeenschappen in het verleden.

Historisch en cartografisch onderzoek wijst op een ruraal karakter dat tot op heden ongewijzigd bleef. Wat WOI betreft, situeerde Geluwe zich in het Duitse achterland. Een loopgravenkaart uit december 1917 toont dat de Duitse verdedigingsloopgraven zich ten westen van het plangebied situeren. Binnen de grenzen van het projectgebied worden geen loopgraven aangeduid. Enkel wordt over het terrein een bovengrondse elektrische leiding aangeduid. Langs de Wervikstraat komt een smalspoor voor, dat

geassocieerd is met een supply dump. De trench map maakt een duidelijk onderscheid tussen *supply dumps* en *ammunition dumps*. Op basis van de historische gegevens kan ervan uitgegaan worden dat ter hoogte van deze *dump* constructie- en bouw materiaal werd gestockeerd om het front te bevoorraden. Een foto uit oktober 1918 toont een deel van het projectgebied. Opmerkelijk hier is de afwezigheid van bomkraters.

In 2013 verwijderde DOVO ter hoogte van het projectgebied een concentratie munitie. Het is niet duidelijk of het hier een geïsoleerde concentratie betreft of dat deze indicatief is voor de rest van het terrein. De vaststelling dat het gaat om Britse munitie, te dateren op het einde van WOI, wijst mogelijk op een verband met het Bevrijdingsoffensief en op de mogelijke aanwezigheid van schuttersputten. Dergelijke schuttersputten zijn dwars op de aanvalsrichting te verwachten.

Archeologisch gezien is de omgeving van Wervik, een *vicus* in de Romeinse tijd, gekend voor een sterke Romeinse aanwezigheid. Op het terrein zelf zijn geen archeologische vondsten gekend. Op de percelen net ten westen van het huidige plangebied werd in november 2013 een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd o.l.v. Thomas Bradt. Tijdens deze prospectie werden 2 goed bewaarde Romeinse crematiegraven aangesneden, evenals enkele greppels die mogelijk te dateren zijn in de Romeinse periode. Daarnaast bracht het onderzoek ook meerdere houtskoolmeilers aan het licht.

Verdere gekende waarden betreffen in hoofdzaak cartografische indicatoren van laatmiddeleeuwse hoeves met walgracht. Op ca. 1,5 km ten oosten van de planlocatie werden in 2015 bij een vlakdekkende opgraving o.l.v. Dieter Demey (Ruben Willaert bvba) resten uit de prehistorie, IJzertijd en Eerste Wereldoorlog aangesneden.

Het mag duidelijk zijn dat zowel op basis van de landschappelijke situatie, als op basis van de gekende waarden, het archeologische potentieel hoog is. Gezien het feit dat de geplande werken een bedreiging vormen voor het bodemarchief, is verder onderzoek aangewezen. In het programma van maatregelen wordt uitvoerig besproken welke onderzoeksmethode de meest geschikte is voor het beschreven verwachtingspatroon.

2.3 Gemotiveerd advies

2.3.1 Volledigheid van het gevoerde onderzoek

Het bureauonderzoek heeft geen argumenten aangebracht waarom verder onderzoek niet zinvol zou zijn. Aangetoond is echter dat het archeologisch potentieel van de locatie aanzienlijk is omwille van het landschappelijk kader, tevens is het bodemarchief over de gehele oppervlakte bedreigd door de geplande werkzaamheden. Hierdoor is verder onderzoek noodzakelijk. Gelet op het uitgesteld traject dient het vooronderzoek uitgevoerd te worden na het verkrijgen van de verkavelingsvergunning.

Met betrekking tot dit dossier wordt een proefsleuvenonderzoek aanbevolen.

In wat volgt wordt uitvoerig afgewogen en beargumenteerd waarom deze onderzoeksmethodes geadviseerd worden, conform artikel 5.2 van de Code Goede Praktijk.

Volgende onderzoeksmethoden werden overwogen:

-gespecialiseerd archivalisch onderzoek: in specifieke gevallen is bijkomend, gespecialiseerd bronnenonderzoek aangewezen. Deze vorm van verder doorgedreven archiefonderzoek heeft vooral betrekking op zeer specifieke contexten waarbij de archeologische/historische waarde niet afgeleid kan worden uit de standaardbronnen die voor de opmaak van een archeologienota geraadpleegd worden.

Eén van de meest voorkomende voorbeelden waar doorgedreven archivalisch onderzoek nodig is betreft locaties binnen bijvoorbeeld historische stadskernen.

In het geval van “Geluwe GC” is verder uitgebreid archiefonderzoek niet aangewezen. De gegevens van het desktoponderzoek wijzen op een continu ruraal karakter van het plangebied tot op heden.

-landschappelijk bodemonderzoek: een landschappelijk booronderzoek kan altijd zinvol zijn, indien een complexe landschappelijke situatie en bijgevolg een complexe verticale stratigrafie verwacht wordt. Ook als de verstoringshistoriek van het terrein niet duidelijk is, bijvoorbeeld indien blijkt uit het bureauonderzoek dat het terrein bebouwd geweest is maar geen plannen beschikbaar zijn of activiteiten plaats hebben gevonden waarvan niet duidelijk is in welke mate zij een ernstige impact hebben gehad op de ondergrond.

De Quartairgeologische kaart geeft duidelijk aan dat de ondergrond is opgebouwd uit eolische afzettingen uit het laat-Pleistoceen. Dit impliceert een oppervlakkige en vrij éénduidige archeologische situatie. Een landschappelijk booronderzoek zou een overbodige kost betekenen.

-geofysisch onderzoek: een geofysisch onderzoek heeft in hoofdzaak als doel om, zonder ingreep in de bodem, grotere ondergrondse anomalieën in kaart te brengen. In hoofdzaak betreft het structuren zoals funderingen en muren van bv. oude kloosters en kastelen of bunkers of ovens. Ook kunnen sterke verschillen in bodemsamenstelling door middel van deze onderzoeksmethode gevat worden.

Er is vastgesteld dat het plangebied een continu ruraal karakter heeft sinds de 18^e eeuw. Het verwachtingspatroon bestaat dan ook uit klassieke sporenarcheologie. Er zijn geen indicaties dat zich nog grote stenen of metalen structuren/objecten in de ondergrond bevinden, bijgevolg is het niet zinvol een geofysisch onderzoek te laten uitvoeren.

-verkenkend en waarderend archeologisch booronderzoek: een verkennend archeologisch booronderzoek heeft als doel eventuele afgedekte vindplaatsen in kaart te brengen door middel van een extensief boorgrid. In geval van een positieve waardering kan met behulp van een waarderend booronderzoek in een intensiever grid de eigenlijke artefactenconcentratie gelokaliseerd worden. Op basis van de resultaten van deze booronderzoeken kan overgegaan worden tot de aanleg van proefputten of een opgraving in functie van een afgedekte archeologische site. Hierbij moet erop gewezen worden dat de aandacht bij deze vorm van onderzoek niet zozeer naar sporen uitgaat maar naar goed bewaarde, afgedekte vondstconcentraties. Dit gegeven impliceert dat bewaarde, afgedekte vindplaatsen gezocht moeten worden op landschappelijke locaties waar de kans op afgedekte archeologie reëel is.

In het geval van “Geluwe GC” is een boorcampagne met als doel de lokalisatie van een afgedekte archeologische site niet aangewezen. De ondergrond bestaat uit eolische afzettingen van het laat-Pleistoceen, wat een vrij eenduidige en oppervlakkige archeologische situatie impliceert. Gelet op de mate van landbouwbewerking sinds de 18^e eeuw is de kans op een bewaarde, intacte vondstenconcentratie nihil. Het is dan ook niet zinvol hiernaar op zoek te gaan door middel van een verkennend booronderzoek.

-veldkartering: een veldkartering of “field-walking” bestaat uit een systematische visuele inspectie van een terrein en het inventariseren van eventuele oppervlaktevondsten. Deze prospectiemethode wordt bij voorkeur aangewend op terreinen die een zekere mate van (regelmatige) oppervlakte bewerking kennen, dus hoofdzakelijk op akkers. De kartering wordt gewoonlijk uitgevoerd in parallelle raaien met een regelmatige tussenafstand. Soms wordt ook in een raster gewerkt indien een gedetailleerder beeld gewenst is. Op basis van waarnemingen kunnen eventueel interessante zones afgebakend worden.

Afhankelijk van het karakter van het gerecupereerde vondstmateriaal kunnen gerichtere keuzes gemaakt worden in de eventueel te volgen onderzoeksstrategie op een terrein.

Op het projectgebied is een veldkartering niet aangewezen. Gelet op het verwachtingspatroon naar klassieke sporenarcheologie en de mate van landbewerking sinds de 18^e eeuw kan een veldkartering in het beste geval een contextloze indicator van menselijke aanwezigheid in het verleden opleveren, zonder afbreuk te doen aan de nood voor verder onderzoek met ingreep in de bodem. Een veldkartering op dit projectgebied lijkt dan ook een overbodige stap in het onderzoekstraject.

-proefsleuven: een proefsleuvenonderzoek met ingreep in de bodem heeft (net als proefputten in stedelijke context) als doel steekproefsgewijs het terrein archeologisch te inventariseren en vanuit de resultaten van dit vooronderzoek wetenschappelijk beargumenteerde uitspraken te doen over het al dan niet overgaan tot een (gedeeltelijke) vlakdekkende opgraving. Standaard wordt bij een proefsleuvenonderzoek tussen de 10% en 12,5% van het terrein archeologisch geïnventariseerd. Normaliter worden de proefsleuven ingeplant in een regelmatig patroon om zo tot een wetenschappelijk verantwoorde inschatting van de archeologische aanwezigheid te komen.

Gelet op de verwachting van klassieke sporenarcheologie, onmiddellijk onder de bouwvoor, is een proefsleuvenonderzoek de aangewezen manier om eventueel bedreigd archeologisch erfgoed in kaart te brengen. Op basis van de waargenomen relictten kan een gefundeerde beslissing genomen worden in functie van eventueel vervolgonderzoek.

2.3.2 De aanwezigheid van een archeologische site

Het desktoponderzoek heeft tot op heden nog niet kunnen aantonen dat het terrein vrij is van archeologische relictten. Verder onderzoek is noodzakelijk om een gefundeerde uitspraak te kunnen doen over het bodemarchief. Indicatoren wijzen op een aanzienlijk archeologisch potentieel.

2.3.3 De waardering van de archeologische site

Niet van toepassing, cf. punt 2.3.2

2.3.4 Impactbepaling

Voor de impact van de geplande werken op eventueel aanwezig erfgoed met zekerheid bepaald kan worden dient het bodemarchief eerst geïnventariseerd te worden, cf. punt 2.3.2

2.4 Programma van maatregelen voor een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem

2.4.1 Aanleiding voor het vooronderzoek

Cfr. supra, 1.1.6 in het verslag van resultaten van het bureauonderzoek.

2.4.2 Bepalen van de onderzoeksstrategie

De keuze voor een prospectie door middel van proefsleuven werd afgetoetst aan de criteria opgenomen in artikel 5.3.

-mogelijk: Het proefsleuvenonderzoek kan uitgevoerd worden van zodra de terreinen definitief in eigendom van de stad Wervik zijn. Het terrein is toegankelijk voor een graafmachine. Nutsleidingen buiten beschouwing gelaten zijn er geen fysieke obstakels die de uitvoering van het onderzoek in gedrang zouden brengen.

-nuttig: gelet op het verwachtingspatroon, het archeologisch potentieel en de aard van de geplande werken is een proefsleuvenonderzoek de enige manier om eventueel erfgoed in kaart te brengen en een degelijke impactbepaling te maken van de geplande werken hierop.

-schadelijk: een terreininventarisatie door middel van proefsleuven is de enige manier om een degelijke inschatting te maken in functie van het archeologisch potentieel. Aangezien de mate van spoorbewerking in een proefsleuvenonderzoek beperkt is, blijven de eventuele relictten bewaard voor verder onderzoek.

-noodzakelijk: gelet op het feit dat de geplande werken een substantiële ingreep in de bodem impliceren moet uitgegaan worden van een scenario waarbij in-situ bewaring onmogelijk is. Gelet op het verwachtingspatroon is de kans op aantreffen van archeologische relictten uit relevante periodes reëel.

2.4.3 Vraagstelling en onderzoeksdoelen

Doel van de terreininventarisatie door middel van proefsleuven is een inschatting maken van het archeologisch potentieel binnen het projectgebied. Van belang hierbij is dat minstens volgende onderzoeksvragen beantwoord worden.

- wat zijn de waargenomen bodemhorizonten, beschrijving + duiding?
- in hoeverre is de bodemopbouw nog intact? Zijn er tekenen van erosie? Is er sprake van een grote mate van verstoring?
- zijn er (nog) bodemsporen aanwezig? In welke mate zijn ze natuurlijk of antropogeen? Beschrijf.
- wat is de bewaringstoestand van de sporen?
- wat is de relatie tussen de bodem en het landschap?
- maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren, is er een ruimtelijk verband?
- wat is de aard van eventuele resten uit de Eerste Wereldoorlog?

- kan op basis van het gerecupereerde materiaal een uitspraak gedaan worden over datering of fasering? Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- kan op basis van de waargenomen archeologische fenomenen een uitspraak gedaan worden over de aard en omvang van de menselijke aanwezigheid?
- zijn er indicaties die wijzen op de inrichting van een erf of nederzetting?
- zijn er indicaties voor de inrichting van een funeraire ruimte?
- indien er sprake is van begravingen: wat is de omvang? Hoeveel niveaus? Geschatte aantal individuen?
- wat betekenen de gegevens mogelijk voor een aanvulling van kennisleemtes van de lokale en regionale geschiedenis?
- voor waardevolle vindplaats(en) die bedreigd worden door de geplande werkzaamheden: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maw is behoud in situ mogelijk?)
- voor bedreigde waardevolle vindplaatsen die niet in-situ bewaard kunnen blijven:
 - wat is de ruimtelijke afbakening (in X, Y en Z coördinaten) van de zone(s) voor vervolgonderzoek?
 - welke aspecten verdienen bijzondere aandacht?
- welke vraagstellingen zijn voor het vervolgonderzoek relevant?
- zijn er voor de beantwoording van de vraagstelling(en) natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke types staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

2.4.4 De resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

Met betrekking tot de projectlocatie “Geluwe GC” is reeds een desktopstudie uitgevoerd (projectcode: 2017A377). De resultaten van dit bureauonderzoek wijzen op een beduidend archeologisch potentieel van de planlocatie. Gelet op de aard van de geplande werken moet uitgegaan worden van een grondige versterking van het plangebied.

2.4.5 Onderzoeksstrategie en –methode

Op basis van de bureaustudie kunnen geen zones afgebakend worden op het plangebied waar terreininventarisatie van geen nut zou zijn.

Het bedreigde terrein dient eerst integraal archeologisch geïnventariseerd te worden door middel van proefsleuven. Er kan niet van een in-situ bewaring uitgegaan worden voor het proefsleuvenonderzoek uitgevoerd is. Ook om de modaliteiten te bepalen waarin een in-situ bewaring wel mogelijk zou zijn, is verder onderzoek aangewezen.

Het advies geldt voor het volledig projectgebied, zoals aangeduid op Figuur 1.

De totale oppervlakte van het terrein bedraagt ca. 1,2 ha en is over de gehele oppervlakte bedreigd. Gepland zijn uitgravingen t.b.v. het gebouw (funderingen en liftput), t.b.v. rioleringsbuizen, infiltratieputten, regenwaterput en nutsleidingen en t.b.v. paden, pleinen en parking.

Er moet uitgegaan worden van een situatie waar de verticale stratigrafie vrij eenduidig is, conform de bepalingen in de Code van Goede Praktijk, artikels 8.6 en 8.6.1. De kans op afgedekte archeologie is quasi onbestaand.

De meest geschikte onderzoekstrategie in dit dossier is deze bestaand uit continue, parallelle proefsleuven. Het proefsleuvenonderzoek dient een statistisch representatief deel van het terrein te inventariseren. Dit deel dient groot genoeg te zijn om de resultaten te extrapoleren naar de rest van het bedreigde terrein. De proefsleuven worden aangelegd in een regelmatig parallel patroon om zo een gedegen dekking te verkrijgen en argumentering te geven met betrekking tot de rest van het plangebied.

Tijdens het terreinwerk dient extra aandacht uit te gaan naar de bodemkundige situatie binnen het plangebied en de relatie met de aanwezige sporen.

De archeologische prospectie met ingreep in de bodem wordt als succesvol beschouwd indien er een beargumenteerd antwoord op de onderzoeksvragen geformuleerd kan worden en het rapport wordt opgeleverd.

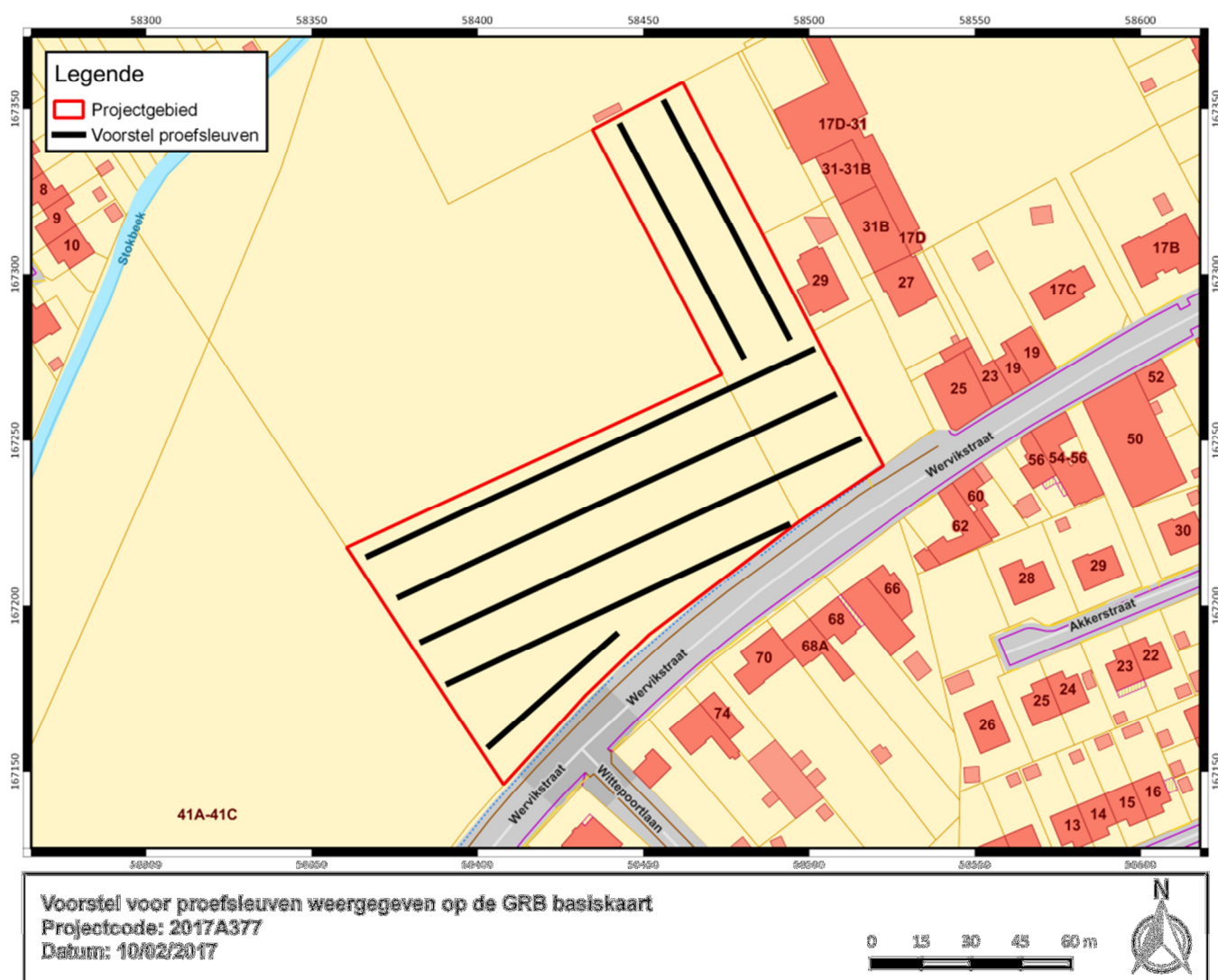
Indien tijdens het proefsleuvenonderzoek, tegen verwachtingen in, een afgedekte en bijgevolg bewaarde steentijdvindplaats, bestaand uit (een) vondstenconcentratie(s), wordt aangesneden/herkend moet de onderzoeksmethode aangepast worden. Het proefsleuvenonderzoek dient gestaakt te worden. Alle vondsten worden ingemeten en voorgelegd aan een specialist, opdat een verdere waardering van de vindplaats kan plaatsvinden (d.m.v. waarderende boringen en aardkundige waarnemingen i.v.m. bewaringscondities). Hierbij wordt verwezen naar de bepalingen rond steentijdvindplaatsen en relevante onderzoeksmethodes conform de Code van Goede Praktijk.

2.4.6 Onderzoekstechnieken

Het onderzoeksgebied is ca. 1,2ha groot (= 12 000m²). De proefsleuven dienen 10% van de onderzoekbare oppervlakte te beslaan (d.i. ca. 1 200m²) met bijkomend ca. 2,5% aan kijkvensters of dwars/volgsleuven waar relevant (= ca. 300m²). De kijkvensters dienen voldoende groot te zijn om een antwoord te kunnen geven om de onderzoeksvragen te beantwoorden.

Voor het eigenlijke terreinwerk aanvang neemt bekomt de veldwerkleider de nodige leidingplannen, hetzij van de initiatiefnemer, hetzij via een KLIP-melding. Deze plannen dienen continu aanwezig te zijn gedurende de werken (hetzij digitaal, hetzij analoog).

In dit dossier wordt best gekozen voor parallelle continue proefsleuven in functie van een efficiënt grondverzet. De proefsleuven dienen aangelegd te worden met een maximale tussenafstand van 15m as op as. De inplanting dient te gebeuren in functie van de vorm van het plangebied, het landschap en de troepenbeweging van het Bevrijdingsoffensief van 1918, laatgenoemde *grosso modo* volgens een NZ-as. Dit impliceert dat de sleuven worden aangelegd haaks op het beekdal ten noorden van het plangebied en in dezelfde richting als de beweging van het bevrijdingsoffensief. Dit is een inplanting volgens een oost-west as. In het noorden kunnen de sleuven volgens een noord-zuid as ingeplant worden.

Figuur 2: Voorstel voor proefsleuven weergegeven op de GRB-kaart (bron: Geopunt)

De sleuven worden aangelegd door een graafmachine met platte bak. Deze machine dient over voldoende vermogen te beschikken om een vlotte werking te garanderen (bv. Hitachi Zaxis 210, Caterpillar 323DL,...). De minimale breedte van de kraanbak is 2m. De sleuven worden laagsgewijs uitgegraven door de kraan, onder begeleiding van de veldwerkleider, tot op het archeologisch leesbaar niveau.

Tijdens het terreinwerk dient extra aandacht uit te gaan naar eventueel romeinse crematiegraven, er werden er immers 2 aangesneden bij het proefsleuvenonderzoek op de percelen direct ten westen van het huidige plangebied.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek dienen profielkolommen aangelegd te worden. Deze worden geïnterpreteerd door de aardkundige. Minimaal wordt één profielkolom per 40m sleuf aangelegd, in geschrinkt patroon. Deze profielen hebben als doel de opeenvolging van de bodemlagen, alsook de variatie in samenstelling te registreren en te interpreteren. Ze worden tot minstens 40cm in het ongeroerd sediment uitgegraven. Ze worden geïnterpreteerd door de aardkundige.

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd. Na het proefsleuvenonderzoek wordt het terrein terug in oorspronkelijke staat hersteld.

Het vooronderzoek met ingreep in de bodem, zijnde veldwerk, verwerking en rapportage dienen te voldoen aan de bepalingen in de Code van Goede Praktijk.

De ingreep van DOVO op 16 en 17 mei 2013 wijst op de aanwezigheid van munitie ter hoogte van het projectgebied. Het is niet duidelijk of de concentratie die DOVO verwijderd heeft een geïsoleerde concentratie betreft of indicatief is voor de rest van het terrein. De vaststelling dat het gaat om Britse munitie, te dateren op het einde van WOI, wijst mogelijk op een verband met het Bevrijdingsoffensief van 1918 en op de mogelijke aanwezigheid van schuttersputten. Er wordt dan ook geadviseerd om gedurende het volledige terreinwerk OCE-begeleiding te voorzien.

2.4.7 Eventuele afwijkingen van de CGP

Voor de prospectie met ingreep in de bodem worden geen situaties verwacht waarin afgeweken zal worden van de bepalingen in de Code van Goede Praktijk.

2.4.8 Noodzakelijke competenties van de uitvoerders

Het veldwerkteam bestaat minimaal uit:

- een veldwerkleider onder toezicht van een erkend archeoloog, deze veldwerkleider voldoet aan de bepalingen van de Code van Goede Praktijk.

- één assistent-archeoloog, voldoende aan de bepalingen in de Code van Goede Praktijk.

Het projectteam wordt bijgestaan door een aardkundige. Deze ondersteunt de archeologen bij de aanleg van de proefsleuven en bij de interpretatie van de bodemprofielen en waargenomen fenomenen. Hij/zij rapporteert over de bodemkundige waarnemingen.

Conform de Code van Goede Praktijk, artikel 9.3, ligt de beslissing tot natuurwetenschappelijke staalname bij de veldwerkleider, dit in overleg met de aardkundige waar relevant. In de opmaak van de raamprijs moet een stelpost natuurwetenschappelijk onderzoek voorzien worden die kan aangesproken worden indien nodig.

Voor de rapportage wordt minstens de veldwerkleider ingezet onder toezicht van een erkend archeoloog.

2.4.9 Raming inzake tijd en kosten

-Tijd:

OCE-begeleiding (munitie-expert)

-3 dagen

Veldteam

-3 dagen veldwerkleider

-3 dagen RTS-medewerker

-3 dagen assistent archeoloog

Graafmachine

- 3 dagen aanleg
- 2 dag dichten

Aardkundige

- 0,5 dag terrein
- 0,5 dag rapportage

Verwerking

- 1 dag assessment
- 1 dag vondstverwerking/plannen
- 5 dag rapportage

-Kosten:

€15 595.00 excl. BTW + 10% NWO

2.4.10 Vondsten

Conservatie en overdracht van het archeologisch ensemble gebeurt na afloop van het archeologisch proefsleuvenonderzoek, conform artikels 5.2.1, 5.2.2 en 5.2.3 van het Onroerend Erfgoeddecreet. Ten laatste bij de startvergadering met alle betrokken partijen worden duidelijke afspraken gemaakt omtrent de overdracht van het archeologisch ensemble bij de eigenaar, relevante onroerend erfgoeddepot of andere bewaarder. Na het beëindigen van de verwerking en het opleveren van het eindrapport vindt overdracht van het opgravingsarchief plaats. Indien een vervolgonderzoek noodzakelijk blijkt, dient het opgravingsarchief integraal overgedragen te worden aan de uitvoerder ervan.

2.5 Conclusie

Stad Wervik plant de realisatie van een nieuw Gemeenschapscentrum op het terrein langs de Wervikstraat te Geluwe (West-Vlaanderen). De werkzaamheden vormen een bedreiging voor het bodemarchief. Gelet op het aantrekkelijk landschappelijk kader en de gekende archeologische waarden van het projectgebied is het archeologisch potentieel mogelijk groot. Omwille van het potentieel en de geprojecteerde impact van de werken is verder onderzoek noodzakelijk in de vorm van een proefsleuvenonderzoek.

Deel 3: Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt